



## Prof. Jeffrey D. Sachs

Jeffrey D. Sachs Columbia Üniversitesi'nde Sürdürülebilir Kalkınma, Sağlık Politikaları ve Yönetimi Profesörü ve Yeryüzü Enstitüsü Direktörüdür. Ayrıca Birleşmiş Milletlerin Sürdürülebilir Kalkınma Çözümleri Ağı'nın da direktörüdür.

# Donald Trump'ın iklim fantazileri

ABD başkanının aptallığına ve Cumhuriyetçi Parti'nin yolsuzluğuna şaşırabiliriz.

Ama Trump'ın iklim fantazilerinin küresel iklim gerçeğini değiştirebileceğine veya Paris iklim anlaşmasının uygulanmasını engelleyeceğine inanmamalıyız.

**E**fsaneye göre Kran Knud dalkavuklarını deniz kenarına götürüp, doğanın kanununun insanoğlunun hükümlerinden çok daha güçlü olduğunu, bir kralın bile okyanus dalgalarına hükmedemeyeceğini göstermiş. Donald Trump'ın ise başkanlık emirlerinin gerçekten med cezirlere karşı gelebileceğine inanması gerçekten talihsiz bir durum.

Trump'ın etrafı dalkavuktan ziyade ahbap çavuşla dolu. Bu ahbap çavuşlar ve aptal kibirli kralları iklim değişikliğini inkar ederek servetlerini artıracaklarını, kömür, petrol ve doğalgazın altın günlerini geri getirebileceklerini sanıyor. Yanılıyorlar. Açgözlülük insanın sebep olduğu iklim değişikliğini tersine çeviremez ve Trump'ın başkanlık emirleri küresel çapta süren kömür, petrol ve doğalgazı bırakıp rüzgar, güneş, hidro, nükleer, jeotermal ve diğer düşük karbon enerji kaynaklarına geçiş sürecini durduramayacak.

100 günden az bir sürede Trump'ın fantazi dünyasında yaşayan bir adam olduğunu öğrenmiş olduk. Kararnameler çıkartıyor, emirler yağdırıyor, gece yarısı Tweet'ler atıyor ama nafile. Gerçekler, gerçek gerçekler, Trump'ın 'alternatif' gerçekliği değil araya girmeye devam ediyor. Fizik diye bir şey var; kanunlar var; mahkemeler var; prosedürler var ve sadece %36'sı Trump'ın iş performansını onaylayan seçmenler var. Bir de yetersiz ABD başkanının kendi kendine zarar veren her hamlesini teknolojik ve diplomatik olarak yenen Çin var.

### Politik yozlaşma

Son fantazilerden biri iklim değişikliğine dair. Trump eski başkan Barack Obama'nın iklim politikalarını tersine çevirecek başkanlık emirleri çıkarttı. Emirleri ABD Çevre Koruma Ajansı'nın (EPA) Temiz Enerji Planı'nı yürürlükten kaldırıyor; petrol ve doğalgaz üretim ve dağıtımındaki metan gazı salınım standartlarını düşürüyor ve EPA tarafından her bir ton karbon dioksit salınımının iklime verdiği zararın dolar değerini ölçmek için sunulan 'karbonun sosyal maliyeti' düzenlemesini sonlandırıyor.

## Trump, dalgaları ya da küresel ısınmanın neden olduğu okyanus seviyesi yükselişini durduramaz. Bilim yalan söylemez, Trump cahilliğiyle gösteriş yapmaktan mutlu olsa bile... Trump'ın alaycılığı ve cahilliği hiçbir fikri değiştiremeyecek ve küresel çapta taraftar bulamayacak.

Trump'a göre bu yeni önlemler kömür sektöründe yeni istihdam yaratacak, ABD'nin 'enerji bağımsızlığını' mümkün kılacak ve ekonomik büyümeyi hızlandıracak. Bunlara ek olarak Trump geçtiğimiz günlerde Kanada'nın petrol sahalarını ABD'nin rafinerileriyle birleştirme amacıyla tasarlanan, Alberta, Kanada'dan ABD'nin Nebraska eyaletine uzanan Keystone XL boru hattı projesine izin verdi. Obama bu projeyi küresel ısınmayı hızlandıracağı gerekçesiyle izin vermemişti.

Trump'ın bu konudaki en büyük motivasyonu kongrede ve ülke genelinde eyalet hükümetlerinde cumhuriyetçilere bol kampanya finansmanı ve medya desteği sağlayan ABD kömür, petrol ve doğalgaz sektörlerinin çıkarlarına hizmet etmek. Kısacası bu politik yozlaşmadır. Seçim kampanyalarına destek karşılığında çıkarlara hizmet eden hükümet politikalarıdır.

### Utanç verici tutum

ExxonMobil, Chevron, ABD Ticaret Odası ve Koch Industries en büyük oyuncular ve Kongre'deki neredeyse tüm cumhuriyetçiler bu utanç verici tutuma bulaşmış durumda. Kampanyalara para akmaya devam ettiği müddetçe kamuoyuna, iklim değişikliğini ve küresel ısınmayı reddederek, salağı oynamaya hazırlar. Trump kendi söylediğine inanacak kadar aptal olsun ya da olmasın, bu başkanlık emirlerinin cumhuriyetçilerin ekmeğine yağ sürdüğünün farkında.

Ama Trump'ın tüm kararların çoğunda olduğu gibi, bunların çoğu kuru tehdit, gerçekten ziyade yaygara. Birincisi Trump dalgaları ya da küresel ısınmanın neden olduğu okyanus seviyesi yükselişini durduramaz. Bilim yalan söylemez, Trump cahilliğiyle gösteriş yapmaktan mutlu olsa bile.

İkincisi dünya gerçek olduğunu biliyor. Birleşmiş Milletler'e üye her devlet 2015'te Paris iklim anlaşmasını imzaladı. Gezegen daha yeni tarihin en sıcak üç yılını yaşadı. Okyanuslar dramatik bir hızla ısınıyor (Avustralya'nın Büyük Bariyer Resifi'nin yüzde 93'üne şimdiden zarar vermeye başladı). Trump'ın alaycılığı ve cahilliği hiçbir fikri değiştiremeyecek ve küresel çapta taraftar bulamayacak.

Dahası Trump'ın eylemleri mahkemeye de taşınacak ve Trump muhtemelen kaybedecek. West Virginia'da birkaç seçmen kazanır belki veya Koch Industries'den övgüler alır. Ama EPA'nın karbon salınımlarıyla ilgili düzenlemesini iptal edemeyecek.

Bu standartlar Temiz Hava Yasası'yla korunuyor ve Trump'ın Kongre'de bu düzenlemeyi değiştirebilmek için hayli büyük bir oy eksikliği var. Ve Amerikan seçmenler yine büyük bir farkla fosil yakıtlardan ziyade yenilenebilir enerjiyi onaylıyor. Amerika'nın yolsuz politikalarına rağmen seçmenlerin fikirleri önemli olmaya devam edecek.

### Kömür her şeye zarar veriyor

Ölmekte olan kömür sektörünü Trump canlandıramayacak. Kömür artık her şeye zarar veriyor. Çocuklarda ve kömürle çalışan enerji santralleri çevresindeki halkta akciğer hastalıklarına neden oluyor. Petrolden ve doğalgazdan çok daha fazla karbon salınımına neden oluyor. Ve tüm fosil yakıtlar giderek rüzgar, güneş, hidro ve diğer sıfır karbon enerji kaynakları karşısında rekabetçi gücünü günden güne yitiriyor.

İstihdam konusuna gelince, kömür madenciliğinin otomasyon seviyesi o kadar yükseldi ki 150 binden fazla çalışanı olan sektörün tamamı ancak yirmi otuz bin çalışan istihdam edebiliyor artık. Trump'la ya da Trump'sız, kömür madenciliğinin ABD istihdam trendleri üzerinde çok önemli bir rolü kalmayacak.

Aynı sebepten ötürü tahminimce milyarlarca dolara mal olacak Keystone XL Pipeline da hiçbir zaman inşa edilmeyecek. Küresel anlamda acil sıfır karbon enerji kaynaklarına geçme ihtiyacı düşünüldüğünde dünyanın Kanada'nın petrol sahalarına ihtiyacı yok. Kanada'nın sahalarından petrol çıkarmak pahalı, hayli kirliliğe yol açacak ve pazarlardan çok uzakta. Trump'ın onayı olsun olmasın, yatırımcılar muhtemelen kullanımına başlamadan iflas etme ihtimali olan böyle bir boru hattı projesini reddedecektir.

Çin, Avrupa hatta Körfez ülkeleri bile Trump'ın bu hamleleriyle sarsılmayacak. Çin'in niyeti karbon emisyonlarını azaltmak, havasını temizlemek ve güneş enerjisi ya da elektrikli araç gibi düşük karbon teknolojilerinde 21. yüzyılın lideri olmak. Avrupa sıfır-emisyon bir ekonomi olma yolunda ilerliyor. Körfez ülkeleri ise yeni büyük yenilenebilir enerji kapasiteleri, özellikle güneş enerjisi tesisleri kuruyor.

Sonuç olarak, ABD başkanının aptallığına ve Cumhuriyetçi Parti'nin yolsuzluğuna şaşırabiliriz. Ama Trump'ın iklim fantazilerinin küresel iklim gerçeğini değiştirebileceğine veya Paris iklim anlaşmasının uygulanmasını engelleyeceğine inanmamalıyız.